

ΜΑΘΗΤΙΚΗ ΠΡΟΟΔΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΥΠΟ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΡΙΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΘΗΛΕΩΝ ΧΑΝΩΝ

ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 3

Χανιά 1η Φεβρουαρίου 1932

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡ. 2

Ο ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΜΟΣ ΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

Είναι βεβαιωμένον ἀπὸ τὴν ἱστορίαν ὅτι ἡ τὴν ὥσιν τοῦ θρησκευτικοῦ υναισθήματος ἐξασκεῖ μεγίστην ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς ἠθικῆς καὶ τῶν ἀτόμων καὶ τῶν λαῶν, καὶ ὅτι ἀπὸ τὴν ἠθικὴν εὐρωστίαν ἐκάστου λαοῦ ἐξαρτᾶται ἡ πρόοδος καὶ ἡ εὐτυχία του. Τὸ ἱστορικόν τοῦτο δεδομένον ἔχοντες ὑπ' ὄψει καὶ οἱ ἀναλαβόντες τὴν διαπαιδαγώγησιν μας κ. κ. Καθηγηταὶ ἤδη ἀπὸ τοῦ παρελθόντος σχολικοῦ ἔτους, μεταξὺ τῶν ἄλλων μέσων τὰ ὁποῖα ἔχουν θέσει εἰς ἐφαρμογὴν πρὸς τόνωσιν τοῦ θρησκευτικοῦ μας συναισθήματος, ἔθεσαν καὶ τὸν ἐκκλησιασμόν ὄλων γενικῶς τῶν σχολείων τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, γενόμενον ἀπὸ κοινοῦ εἰς δευτέραν λειτουργίαν μετ' ἐκκλησιαστικὴν μουσικὴν καθαρῶς μαθητικὴν καὶ μετ' εὐχέλων κήρυγμα ἀπὸ τοὺς θεολόγους καθηγητὰς τῆς πόλεως μας. Εἶναι γνωστοὶ οἱ λόγοι διὰ τοὺς ὁποίους ὁ Ναὸς εἶναι ὁ καταλληλότερος τόπος πνευματικῆς ἀνέσεως καὶ ἀναψυχῆς τοῦ Χριστιανοῦ. Ἐκεῖ εὐχερέστερον ἡ ψυχὴ μας ἐκκοινωνεῖ μετὰ τοῦ Θεοῦ διὰ τῆς κοινῆς προσευχῆς καὶ λατρείας, ἐνισχύει τὴν πίστιν της καὶ ἀνανεώνει τὰς δυνάμεις της τὰς ὁποίας τόσον κατεπόνθησεν καὶ ἐφθείρεν ἡ μέριμνα τῆς ἐβδομῆδος. Ἐκεῖ ἀναπνεύει τὴν πνοὴν τοῦ

Πνεύματος τοῦ Ἁγίου διὰ τὴν ζῆ ἠθικῶς καὶ πνευματικῶς διότι ὅπως ἡ φυσικὴ ἀναπνοὴ εἶναι ἀπαραίτητος διὰ τὴν διατήρησιν τῆς ζωῆς τοῦ σώματος οὕτω καὶ ἡ προσευχὴ καὶ λατρεία συντελεῖ εἰς τὴν διατήρησιν καὶ αὐξήσιν τῆς ἠθικῆς ζωῆς τῆς ψυχῆς.

Ταῦτα ἔχοντες ὑπ' ὄψει οἱ σεβαστοὶ Καθηγηταὶ μας ἐθεώρησαν ἀναγκαῖον καὶ συντελεστικόν πρὸς τόνωσιν τοῦ θρησκευτικοῦ μας συναισθήματος, τὴν καθιερώσασιν ὅπως κατ' ἐκάστην Κυριακὴν ἐκκλησιαζόμεθα ὑποχρεωτικῶς καὶ τῆ ὁδηγία τῶν εἰς τινὰ τῶν ἱερῶν ναῶν τῆς πόλεως μας τελουμένης ὅπως εἶπομεν πρὸς τοῦτο εἰδικῶς δευτέρας λειτουργίας. Κατ' αὐτὴν ἡ ἀκαταπόνητος καθηγητριά μας τῆς μουσικῆς μὴ φεισθεῖσα κόπων [καὶ μόχθων] κατήρτισε χορὸν ἐκ τῶν καλλιφωνοτέρων μαθητριῶν αἵτινες κατασκευάζουσι ψάλλοντες, κατ' ὄλην τὴν διάρκειαν τῆς Θείας Λειτουργίας. Περὶ δὲ τῆς πύρας τῆς Λειτουργίας καὶ κατὰ τὴν ὥραν τοῦ Κοινωνικοῦ οἱ εὐφραδεῖς καὶ ἐμνευσμένοι Θεολόγοι καθηγηταὶ τῶν ἐκπαιδευτηρίων τῆς πόλεως μας κηρύττουσι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἐρμηνεύοντες καὶ ἐπεξηγοῦντες τὰς ἀναγινωσκομένας ἐκάστοτε περικοπὰς ἐκ τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου.

Χωρὶς ἀμφιβολίαν εἶναι ἱερὸς ὁ σκοπὸς τοῦ καθιερωθέντος τούτου μέτρου.

Τὰ ἱερὰ ἀναγνώσματα καὶ αἱ ἱερὰ καὶ κατασκευαστικὰ ψαλμωδία ἀφ' ἑνὸς, καὶ ἀφ' ἑτέρου τὸ θεῖον καὶ ἱερὸν κήρυγμα εὐρίσκουσιν ἔντονον ἀπήχησιν εἰς τὰς τρυφερὰς ψυχὰς μας, συγχρόνως δὲ ἐθίζονται αὐταὶ περὶ τὴν ἐκπλήρωσιν ἑνὸς ἱεροῦ καθήκοντος, τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ καθήκον ἐκκλησιασμοῦ. Ὁ ἐθισμὸς δὲ οὗτος δὲν εἶναι νομιζόμενον μικρὸν κέρδος, καὶ τὸ λέγομεν δι' ἐκείνους οἱ ὁποῖοι θὰ ἠθελον ἴσως τὴν ἀφελὴν ἐλευθέρωσιν ὁ ἐκκλησιασμοῦ εἰς τὰς μαθητριάτων σχολείων διὰ τὴν ἐξῆς ἀξίαν ἢ ὡραία αὐτὴ πρᾶξις ὡς προῖδον τῆς ἐλευθέρως ἐκλογῆς τῶν τοῦτο ὅσον καὶ ἂν εἶναι ὀρθὸν κατὰ θεωρίαν, χωλαίνει δυστυχῶς ἐν τῇ πράξει. Οἰαδήποτε ἡλικία, ἰδίως ὁμως ἡ μικρὰ δὲν εἶναι εὐκόλῳ τὴν θέσιν εἰς ἐφαρμογὴν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τὸ μέτρον ὅσον καὶ ἂν γνωρίζῃ κατὰ θεωρίαν τὴν χρησιμότητά του, ὅσον εἶναι εὐκόλῳ τὴν θέσιν εἰς ἐφαρμογὴν ὅταν ἐθισθῇ πρὸς τοῦτο. Μόνον ὅταν ὁπαῖς ἐξ ἀκαλῶν ὀνύχων ἐθισθῇ εἰς τὸ τὴν ἐπισκέπται τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ ἀνελλιπῶς κατὰ Κυριακὴν, μόνον τότε ὑπάρχει ἐλπίς τὴν τηρήσῃ τὸ ἔθος τοῦτο καὶ κατόπιν ὅταν ἐγκαταλείψῃ τὰ μαθητικά ἐδῶλια καὶ ζῆσῃ ἀνεξάρτητος ἐν τῇ κοινωσίᾳ αὐτῆς ἕως καθι-

σταμένης δευτέρας φύσεως κατὰ τὸ ἀρχαῖον φιλοσοφικὸν ἀπόφθεγμα. Παραλείπω δὲ τὴν ἐπίδρασιν τὴν ὁποῖαν ἀπὸ ἄλλης ἀπόψεως ἐξασκεῖ ἐπὶ τῆς ψυχῆς ἐκάστου μαθητοῦ ὁ συνεκκλησιασμοῦ τῆς ὄλης σχολικῆς οἰκογενείας συμμετεχόντων καὶ τῶν παιδαγωγῶν της.

Εἶναι λοιπὸν ἀξιοὶ παντὸς ἐπαίνου οἱ κ. καθηγηταὶ μας καθιερώσαντες τὴν ὑποχρεωτικὸν ἐκκλησιασμόν μας κατὰ Κυριακὴν.

ARTEMIS NIK. ΣΤΟΥΡΟΜΑΛΛΗ
Τάξις Ε΄.

Γυμνάσιον Θηλέων Χανίων

ΓΝΩΜΑΙ ΜΑΘΗΤΡΙΩΝ

ΠΩΣ ΑΝΤΙΛΑΜΒΑΝΟΜΑΙ ΤΗΝ ΧΡΗΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Ἐκτός τοῦ ἀναμφισβητήτως προοδευτικοῦ συστήματος τῶν σχολείων ἐργασίας, εἰσῆχθη κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, εἰς τὰ διάφορα σχολεῖα καὶ ὁ θεσμὸς ἡ σύστημα τῶν μαθητικῶν κοινοτήτων.

Ἡ μαθητικὴ κοινότης παίζει σπουδαιότατον ρόλον εἰς τὴν διαμόρφωσιν τοῦ χαρακτῆρος τῶν μαθητῶν. Ὑποχρεῖται τοὺς ἀφ' ἑνὸς εἰς τὴν διὰ τῆς ὀργανώσεως πειθαρχίαν καὶ τὴν στενωτέραν σύμπραξιν ἀναπτύσσει τὴν ἀλληλεγγύην εἰς τὰ μέλη τῆς αὐτῆς τάξεως καὶ φέρει εἰς ἐπαφὴν μετὰ τὰ μέλη τῶν λοιπῶν τάξεων. Κυριώτατα δὲ συντελεῖ εἰς τὴν ὁμαδικὴν συνεργασίαν, καὶ εἰθίζει εἰς ταύτην τοὺς μαθητὰς, οἵτινες ἐνωρὶς ἀντιλαμβάνονται τὴν ἀνάγκην καὶ τὴν χρησιμότητα τῆς συγκεντρωμένης δράσεως ἐν πράξει πλέον πειθόμενοι περὶ τῆς χρησιμότητος της. Γενικώτερον δυνάμεθα τὴν εἰπωμεν ὅτι ἡ μαθητικὴ κοινότης ἀποτε

λου έλέγετο υπογραμμός, δειγμή, επιδειγμή. Παραλαμβάνων από τών χειρών του διδασκάλου ο μαθητής την πινακίδα έκαμινεν πρώτον τόν σταυρόν του και έλεγεν «σταυρέ βοήθει μου» και κατέπιν ηρχίζεν να γράφη προσεκτικα χωρίς να κάνη παρακατασθένες ως έλεγον τά κακογραμμένα. Έλεγον δέ και τó έξής ποιημα τάκι «άρξα: χείρ μου αγαθή, γράφον γράμματα καλά μην διαρθής και παιδευθής και στόν φάλαγγα βαλθής.»

Ο επιμελεστερος μαθητής έλέγετο πρωτόσχολος (δοσις και έδοθήει τόν διδάσκαλον του.

Ενώπιον δέ αυτού άπήγγελλον ει μικροί μαθηταί τó μαθημα, όστινες πολλάκις τιμωρούμενοι ύπ' αυτού, ήσαν ευχαριστημένοι. Την δυσμένειαν δέ ταύτην περιστώοιν οι έπόμενοι στίχει τούς όποίους έφαλλον την έσπεραν τών μαθημάτων απολυόμενοι. «Και σὺ καλῶς διδάσκαλε εχε την καλή νύχτα, και τó ταχὺ όπου δεν έρθή τά μικρά από δώδεκα (ξυλιές) και τά τραυά εικοσιτέσσαρες και τó πρώτο σχολον σαράντα δυ ώ και δύο διά την ευχήν πηνήντα. Άμήν, άμήν, άμήν.»

Αί ποιναί τών μαθητῶν ήσαν βαρεταί πολύ. Διηροδοτο δέ εις έλαφροτάρας και εις βαρυτέρας. Καί εις μέν τās πρώτας ήσαν αι πληγαί επί τών χειρών ή τών νότων με τó βεργίν, βαγίν, ή λωρον, τó γονάτισμα σπαραγμός τής κόμης ως και τά κτυπήματα διά στρέμβου (περιστραμμένον σχοινίον). Τās άστυροτέρας ποινας άπετέλουν οι έμπτυσμοί, τó μελάνωμα του προσώπου, και ό φάλαγγας. Ούτες ά πετελείτο εκ δύο παραλλήλως κειμένων ξύλων ένουμένων κατά τά άκρα έν μέσφ τών όποιών έθετον και περιδσφυγον τούς γυμνούς πόδας του πταίστου.

Ούτες είναι περίπου ο σχολικός ήμων θίος κατά τούς βυζαντινούς και τούς μετέπειτα χρόνους.

Οφείλομεν δέ να ειμεθα ευγνώμονες προς τούς καλούς ή μών προγόνους οιτινες έθεσαν τās βάσεις τής Παιδείας επί τών όποιών στηριχθέντες οι μεταγενέστεροι έτελειοποίησαν αυτήν
"Ελλη Προβάκη
Τάξις Ε΄.

ΓΝΩΜΙΚΑ

Η άληθινή σοφία, λέγει τó δίκαιον με μεγαλοπρέπειαν και χωρίς θυμού. — Η μεταιοδοξία είναι τó πρώτο φυτό που φυτρώγει εις την ανθρώπινη καρδιά και τó τελευταίο που ξεριζώνεται. — Φτωχός δεν είναι όποιος έχει λίγα άλλ' όποιος θέλει πολλά. — Ο πλέον επικίνδυνος είνε ο εγωισμός.

ΑΠΟ ΤΑΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ

ΜΙΑ ΕΚΡΟΜΗ ΕΙΣ ΑΓΙΟΝ ΜΑΤΘΑΙΟΝ

Είναι κάμποσες μέρες τώρα που είχαμε θαυμάσιον καιρόν.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΥΛΗΝ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΗΣΑΝ ΑΙ ΜΑΘΗΤΡΙΑΙ ΣΥΝΗΘΡΟΙΣΜΕΝΑΙ ΟΠΩΣ ΣΥΝΗΘΩΣ, ΑΝΑΜΕΝΟΥΣΑΙ ΤΗΝ ΚΡΟΥΣΙΝ ΤΟΥ ΚΩΔΩΝΟΣ.

Μόλις έφθασα διηυθύνθη εις ένα όμιλον τόν όποιον άπετέλουν συμμαθήτριά μου, αι όποίαι μόλις με είδον μου είπαν ότι θά κάνωμεν μίαν εκδρομήν.

Εγώ, είναι ή άλήθεια, δεν τó έπίστευα και μάάλιστα ήρρισα να έρωτώ δια τά μαθήματα τής ήμέρας.

Αλλά παρετήρουν κάποιαν άσυνήθη εις τās μαθητριάς νευρικότητα όποτε μία μαθήτρια τής πέμπτης νομίζω, τάξεως, μου είπε να αφήσω τά βιβλία μου διότι σέ λίγο θά έγίνετο ή εκκίνησης.

Τότε τέλος έπείσθην, και αφήσασα τά βιβλία μου παρετάχθην εις την γραμμήν.

Αφύνταστος είναι ή χαρά τών μαθητριών αι όποίαι παρατάσσονται με γέλοια και όμιλίας εις την γραμμήν.

Τέλος γίνεται ή εκκίνησης. Μία μικρά όμοιομορφος σειρά μαθητριών με τίς μαυρες τους ποδιές διασχίζει με βόμβο τόν μεγάλο δρόμο τής Χαλέπας, φθάνει εις τά μπάνια, και κατοπιν παίρνει τόν άνηφορικόν δρόμον, προς τó ύψωμα του Αγίου Ματθαίου, τόν κατάφυτον από έλαιάς.

Σε λίγο φθάνομεν, και διασκορπιζόμεθα με γέλοια και χαρά δια να θαυμάσωμεν την γαλήνια φύση και να άναπνεύσωμεν τόν καθαρόν άέρα του βουνού.

Εκάθησα σε μιá πέτρα και έθαύμασα την ωραιότητα και την γαλήνην τής φύσεως. ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΠΡΟΠΟΔΑΣ ΤΟΥ ΎΨΩΜΑΤΟΣ ΑΠΛΩΝΟΝΤΑΙ ΜΕΡΙΚΑ ΑΠΟ ΤΑ ΛΕΥΚΑ ΣΠΙΤΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ ΛΕΣ ΚΑΙ ΖΗΤΟΥΝ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΝ ΤΟΥ ΒΟΥΝΟΥ ΚΑΙ ΗΡΘΑΝ ΝΑ ΣΥΜΜΑΖΕΥΤΟΥΝ ΕΤΟΙΜΟΝΤΑ ΤΟΥ.

Πέρα προς βορράν ήπλώνετο ή θάλασσα ή όποία έμοιαζε με ένα άπέραντο κυανούν σεντόνι, τó όποιον δεν παρουσίαζεν ούτε την έλαχίστην πτυχήν.

Ακόμη τó τεχνητό λιμάνι τής πόλεως τó όποιον μικρό μικροσκοπικό παληό άπομεινάρι τής ένετικής έποχής με μεγάλο και δυνατόν λιμενοβραχία μοιάζει σαν να θέλη να άγκαλιάση την θάλασσαν ενώ τó άπέναντι νησάκι στέκεται υπερήφανο διαφυγόν τó άγκάλιασμα του.

Επάνω εις την θάλασσαν, την ήουχον, άναπαύεται έν άτμόπλοιον, έλθόν από άλλους έλληνικούς λιμένες. Προς τ' άριστερά μου απλώνεται ό κάμπος ό καταπράσινος επί του όποιου είναι διασκορπισμένα, σαν νυφούλες ντυμένες στα λευκά των, τά διάφορα χωριά, τά όποια κατ' άποστάσεις διακόπτουν τó ωραιον του πρασίνου φόντο. Οπισθεν απλώνεται έλικοειδώς, σαν ένα μεγάλο κουλουριασμένο και νερκωμένο φείδι, ό δρόμος που φέρε εις τά 14 χωριά του Ακρωτηριού.

Την δλην άρμονίαν του τοπίου συνεπλήρωνεν ο ουρανός, όστις μās περιεκάλυπτε γαλανός και άπέραντος, και τó γαλάζιο φόντο του όποιου δεν διέκοπτεν ούτε ένα συννεφάκι, και μόνον ο ήλιος ψηλά έλαμπεν εις τó ζενίθ του επειδή έπλησίαζε μεσημβρία. Αλλά να! δίδεται τó σύνθημα τής άναχωρήσεως τó όποιον με ξυπνά από τούς ρεμβασμούς μου. Αλήθεια; θά φύγωμε; τί κριμα! Ρίχνω μιá αποχαιρετιστήριο ματιά γύρω μου και ένδομύχως ευχαριστώ την φύσιν για την ωραιότητά της την όποιαν άπηλαύσαμεν. Αλήθεια, άκόμη άλλη μιá φορά βλέπω ότι αι ευτυχεις στιγμαί είναι μικρότεροι των δυστυχών. Καί παραταχθήκαμεν διά να έπιτρέψωμεν εις την πόλιν τής όποιας τόν θόρυβον είχομεν άφίσει δι' όλίγον.

"Εγνώ Φιλιππάκη
Τάξις Γ΄

ΟΙ ΧΕΙΜΩΝΑΣ

Ο χειμώνας μās έπεδίκηθη πλέον με όλη του την ένταδιν

Τά πουλιά περ. έν φοβισμένα και τρυπώνουν όπου βρούν Η φύσις άπενεκρώθη, τά δένδρα άπεγυμνώθησαν και μοιάζουν σαν όκελ τοί επί τής γυμνής γης. Μονοτονία άπόλυτος βασιλεύει και μόνον τó μονότονο δψήριγμα του βοριά άκούεται. Μοτ και ποί πέφτουν μερικολ νιφάδες χιόνος ταύτα έκπέτρωται, βλέπω, καθήμενη εις την ζεσταδιά του όπιτασ. Αλλά αι όκέφεις μον διακόπτονται από παραταμένα κτυπήματα τής πόρτας. Ευπνά ως από δνειρον και πηγαίνω ν' άνοιξω. Βλέπω ένα δυστυχισμένο μικροπωλητήν να ισταται πρό τής θύρας και να με παρακαλεί ν' άγοράσω από τó φτωχόν του εμπόρευμα τó όποιον σννιδίαιτο από λίγα κιδώνια και ραδικία. Την περιέργειάν μου εκίνησε τó πως έβρέθησαν κιδώνια εις τέτοιαν έποχην και τόν ήρώτησα πως κατάρθεσε να τά διατηρήση. Πάο τόν έλυπήθηκα άφού μου διηγήθηκε τó πως τά έπρομηθεύθη. Αναδινάξας λοιπόν ήρχισε. «Πατρίμου, είμαι ένας φτωχός οικογενειαρχης, έχω να θρύσω πολυμελή οικογένειαν. Τά κιδώνια αυτά τά είχα φυλάξει για τά παιδια μου. Αλλά με αυτόν τόν καιρό δεν μπορούσα να εύρω εργασίαν να κερδήσω όλίγα χρήματα με τά όποια θά ήγόρασα τόν καθημερινόν άρτον των παιδιών μου. Χέρις τó βράδυ κοιμήθηκα νηστικά. Τó πρωί άγκώθηκα με την έλπίδα να εύρω δουλεία. Αλλά δυστυχώς ό καιρός πτο ο ίδιος, δεν υπήρχε έλπις. Εάφνου βλέπω τά κιδώνια κρημασμένα από τά δοκάρια. Έσαν τά κιδώνια που είχα φυλάξει για τά παιδια μου. Τά ξεκρέμασα ένά τά παιδια μου εκλεγαν παρακαλούντας με να τούς ε' άφήσω. Τι να κάνω όμοις; Τά πήρα και διακρυόμενες έδηγα να πάω να τά πωλήσω και να τούς πάω ένα κομμάτι ψωμί.»

Αγοράσα μερικά και εύχήθηκα εις αυτόν καλήν πουλήδιν. Τέτοια δυστυχώς είναι τά δρόματα τής ζωής. Πόδες απολάσεις έχει ο χειμώνας για τούς απολαύσεις έχοντας και πόδη κακομοιριά για τούς πτωχούς. (Έκ του Φυδίκου)

ΙΩΑΝΝΑ ΠΑΠΑΝΤΩΝΑΚΗ
Τάξις Β΄

ΔΕΝ ΕΧΩ ΠΑΠΠΟΥ

ΕΙΝΑΙ ΝΥΚΤΑ...

Όλα γύρω είναι βυθισμένα μέσα στη νάρκη του ύπνου... Τίποτε γύρω δεν άκούγεται Μόνο τó άνάλαφρο ψεθύρισμα τών δένδρων που μοιάζει σαν μυστική συνομιλία.

Πλαγιασμένη θρισκόμουνα, κι' όμως ο ύπνος δε μ' έπαρνε... Θυμόμουν, άλλέμιονον, θυμόμουν τόν αγαπημένο μου παππού. Πρὸν λίγες μέρες τόν είχαμε συνοδιύσει

όλοι οι αγαπημένοι του εἰς τὴν τελευταία του κατοικίᾳ...

Ἐάφνου μὲν ἰδέα μου ἦλθε στὸ νῦν.

Σηκώθη α' ντύθη γρήγορα-γρήγορα καὶ σὺν ἐστάθηκε λίγη ὥρα καὶ θεβατώθηκα ὅτι μέσα στὸ σπίτι βασιλεύει ἀπόλυτος ἡσυχία ἀνοιξά με προσοχὴ τὴν πόρτα τῆς κάμαράς μου, διέσχισα ἕνα μικρὸ διάδρομο, ἐφθασα στὸ περιβόλι. Ἐρῆξα μὲν ματιὰ γύρωμου ὅλοι κοιμῶνται, τίποτε δὲν ἀκούγεται. Ἄφου βγήκα στὸ δρόμο ἀπὸ τὴν μικρὴ ξύλινη αὐλόπορτα, τὴν ὁποίαν καὶ κατώρθωσα νὰ στερεώσω μὲ μὲν πύτρα γιὰ νὰ μὴν ἀνοιξῆ καὶ γίνῃ οὕτως ἀντιληπτὴ ἢ φυγῆ μου, διέσχισα τὸ σκοτεινὸ δρόμο τῆς συνοικίας. Ἐἶναι καλοκαιρινὴ φεγγαρόλουστη βραδυά.

Ἐἰς τὸ θαμβὸ φῶς τῆς σελήνης διέκρινα εὐκόλως τὸ δρόμο ποὺ ὠδηγοῦσε πρὸς τὸ..... Πού πήγαίνα... δὲν ξέρω... Δὲν ἤμουν κυρία τοῦ ἔκλυτοῦ μου κανένας ἐφιέλτης μὲ ὠδηγοῦσε χωρὶς νὰ τὸ αἰσθάνωμαι... Ἐτρεχα, ἔτρεχα. Ἀπὸ πίσω μου ἄφωνα τὸ χωριὸ ποὺ μὲ φιλοξένησε τοῦτο τὸ κλοκαῖρι τὸ χωριὸ ποὺ μὲ πότισε μὲ τὴν πιὸ σκληρὴ πέτρα.. τὸ χωριὸ τοῦ παπποῦ.

Ἦσ' ἔρα ἀπὸ 10 λεπτῶν δρόμο ἀνοίχτηκε μπροστὰ μου μὲν πελώρια, κατὰφυττὴ ἔκτισι. Ἐφθασα πρὸς κόντὰ καὶ διέκρινα τὰ πελώρια κυπαρίσσια, τὴν μικρὴ ἑκκλησίᾳ καὶ τοὺς ξύλινους σταυροὺς μὲ τὰ μικρὰ καντηλίκια. Ὅλα αὐτὰ μου προξενούσαν ῥίγη καὶ ὁμῶς ἐπροχωροῦσα πάντοτε ἰσά νὰ ζητοῦσα κίτι νὰ προφθάσω. Ἐφθασα στὴν τελευταία κατοικία τοῦ πολυαγαπημένου μου παπποῦ. Ἐμπήκα μέσα καὶ χωρὶς νὰ τὸ καταλάβω εὐρέθηκα κόντὰ στὸν τάφο του.

Τὰ γόνατά μου λυγίσανε ἀσυναίσθητως τὰ μάτια μου κυτάξανε λυπημένα τ' ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ προσπαθῶντας μέσα σ' αὐτὰ νὰ διακρίνω καὶ τ' ἄστρο τοῦ πολυαγαπημένου μου παπποῦ καὶ τὰ χεῖλη μου ἤρχισαν νὰ ψυθιρίζουν προσευχὴ βγαλμένη ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς μου. Σ' αὐτὴ τὴ στάσι ἔμεινα ὥρα πολὺ. Τέλος συνήλθα καὶ ἀφίνοντας τὸν ψυχικὸ μου πόνο ἰνὰ ξεσπάσῃ φωνάξα μὲ λυγμοὺς. Ἄπαπποῦ... παπποῦ... καλέ μου παπποῦ... πού εἶσαι γιατί δὲ μ' ἀκούς... δὲ θές ν' ἀκούσω πιά ποτὲ τὴν χαδιώτικη γεροντικὴ σου φωνή... δὲν θ' ἀκούσω πιά τὰ ὠραία σου παραμῦθια καὶ τίς ἱστορίες Δὲν θὰ σε ξαναδῶ πιά... καὶ ὁμῶς ἐσὺ μου λέγεις πῶς μ' ἀγαποῦσε; τόσου... μ' ἄν μ' ἀγαποῦσε ἀληθινὰ θὰ μ' ἐπαιρνες μαζί σου... δὲν θὰ μ' ἀφηγῆς νὰ ὑποφέρω τὸ χωρισμὸ σου τόσο σκληρὰ... Μίλησέ μου λοιπὸν παπποῦ Ἄλλοίμονον καμμιὰ ἀπάντησις δὲν ἐρχόνταν γιὰ νὰ μὲ παρηγορήσῃ μόνον τὸ ψιθύρισμα τῶν κυπαρίσιων ἀκουγόνταν σὺν νὰ μου ἔλεγε. Ἄδικα φωνάζεις στίς τελευταῖες κατοικίαις κανεὶς δὲν μιλεῖ.

Μιχαηλοῦδάκη Βασιλικὴ Τάξις Δ' Γυμνασίου Θελεῶν Ἡρακλεῖου

ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ

Ὁ ἄνθρωπος, τὸ ἀνώτερον δημιούργημα τοῦ θεοῦ, αὐτὴ ἢ ἔξοχος ἐμπειρία καὶ ἡ θεία τελειότης, αὐτὸ τὸ κορυφωμα τῆς σοφείας τοῦ πλάστου ὅπου ἡ ἐπιστήμη σήμερον δὲν δύναται νὰ ἐξηγήσῃ, παρὰ σταμάτῃ καὶ ἀποκαλύπτεται, δὲν φαντάζομαι κανεὶς ὅσο ἀμείνων καὶ ἄν εἶναι, νὰ νομίσῃ ὅτι πρέπει ἐφ' ὅσον ὁ θεὸς τὸν ἄφησε ἐκτεθημένον στὴν φύσι διδωντάς του τὸ λογικὸ καὶ ἐλευθέρω, νὰ μὴ λαμβάνῃ τὰ προφυλακτικὰ μέτρα, καὶ νὰ μὴ ἐφαρμόζῃε κάθε μέσον διὰ τὴν διατή-

ρησιν τοῦ σώματος τῆς σφῆς αὐτῆς τελειοποιήσεως. Οἱ πλέον μορφωμένοι ἄνθρωποι ἀρχαλιθέτες χρόνι γύρω στὴν ὑγειανὴ τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος ἔγραψαν πάραπολλὰ βιβλία καὶ ὅποια ἀκολουθῶν ἕκαστος ἄνθρωπος νὰ δύναται νὰ ἀποκτήσῃ μέγαν ἀρίστην ὑγειαν. Αὐτοῦτως ὁμῶς ἂ σαφὲς αὐτὰ πρόγμματα, ἢ τήρησι τῶν ὁποῦν θὰ μᾶς ἀφίξη τὸ πολυμότερον ἀγαθόν, ὁμῶς ἂν ἀνθρώπων ἀσυνεπείῃ, διότι πρὸς τοῦτο ἀπειροῦται δύο πρόγμματα θέλησις ἰσχυρὰ, καὶ ὀλιγογὸς κόπος. Ἀλλὰ δὲ μου λέτε τί πρῶτον ἀποκτᾶται ἄνευ κόπου τῶν ἐβέλτων κανόνων. Πῶς λοιπὸν θέλω μὲν νὰ ἀποκτήσω μίαν καλὴν ὑγειαν ἂν δὲν μογρήσωμεν ὀλίγον; Οἱ Ἄρχαῖοι πολὺ σωστὰ ἔλεγαν: «Τὰ καλὰ κόποις κτῶνται» Τὸ ζήτημα αὐτὸ τῆς ὑγείας ἢ νεολαία προέπει νὰ τὸ λάβῃ ὑπὸ τοὺς πόδας ἂν ἀποψῆν περισσότερο πνευτὸς ἄλλου. Ὅταν ὁμῶς λέγω νεολαία δὲν ἐνοῶ μόνον τὰ ἰσόρεια ἀλλὰ καὶ τὰ κορίτσια. Αὐτοῦτως ὁμῶς μερικὰ κορίτσια νομίζουσι ὅτι εἰς τὴν Γυμναστικὴν πρόπει νὰ ἀσχοληθῶνται μόνον τὰ ἰσόρεια δηλαδὴ ὑγείαν πρέπει νὰ ἔχουν μόνον αὐτὰ. Μήπως ὁμῶς καὶ οἱ μὲν καὶ οἱ δὲ δὲν ἔχουν τὰς αὐτὰς ἀνάγκαις; Πῶς θὰ ἀποκτήσω ἕνα σῶμα συμμετρικὸν εὐθυγενές, εὐμορφὸν ἂν δὲν ἐπιδιώξω τὰυτο διὰ τῆς γυμναστικῆς; Ἐὰν στρέψωμεν ἕνα βλέμμα εἰς τὰ ἄλλα κράτη ὅπως π. χ. εἰς τὴν Γερμανίαν, θὰ ἴδωμεν ὅτι αἱ Γερμανίδες ἀσχολοῦνται περισσότερο ἀπὸ τοὺς ἄνδρας εἰς τὸν ἀθλητισμὸν, γιὰ νὰ ἀποκτήσω ἐκεῖνο τὸ ὅποιν μὲ οὐδένα ἄλλον μέσον θὰ ἐπιτύχουν, καὶ ἄνευ τοῦ ὁποῦν ἢ -ωὴ εἶναι τυραννὸς, τὴν ὑγειαν.» Ὅταν κανεὶς ἔχει καλὴν ὑγειαν τὸ σῶμα εἶναι γεμῆτο ζωὴ καὶ δύναμι, καὶ ἢ μὲν νὰ ἀντέξῃ στὴν ἀρρώστια ὅπως ἢ δυνατὴ τρικανταφυλλιά ἢ μὲν νὰ ἀντιξῆ στὴν παγωνιά. Ἐπίσης ὅπως συμβαίνει εἰς τὸν κηπουρὸν ὁστις καταλίξῃ τὰ ἄνθη του, τὰ ποτίξῃ, τὰ βοτανίξῃ καὶ τὰ διατηρῆ ἀπὸ ἀλλοπαγμένα ἂν ἔντομα θὰ ἔξει μεγαλειτέρα καὶ ὠραιότερα ἂν θῆ ἀπὸ ἐκεῖνον ὁ ὁποῦς τὰ ἀφίνει χωρὶς περιποίησι, ἔτσι συμβαίνει καὶ μὲ

τοὺς ἄνθρωπους. Ἐκάθενας ποὺ λαμβάνει τὴν κόπον νὰ περιποιηθῆ τὸ σῶμα του κάθε μέρα εἶναι δυνατὸς καὶ σκληραγωγημένος. Τὸ πρόσωπον δὲ ποὺ ἔχει ἔξοχη ὑγεία, αἰσθάνεται ὅτι ἢ ἐργασίαι εἶναι εὐχρηστίαι, καὶ δὲν τοῦ εἶναι δύσκολο νὰ φέρῃ εἰς πέρας ὅτι δὴποτε καὶ ἂν ἐπιχειρήσει. Σπανίως ὑποφέρει ἀπὸ πονοκέφαλο πονοδοντο, πόνους τῶν αὐτιῶν, ἔλκη, βήχῃ, κρουολογήματα καὶ ἄλλαι ἐνοχλήσαι. Ὅταν εἶνα μέρος τοῦ σώματος πότε ὑποφέρει ἀπὸ τοῦτο καὶ πότε ἀπὸ κεῖνο γίνεται πολλὰς εὐκαιρίας γιὰ νὰ χαρῆ, καὶ μένει πίσω ἀπὸ τὴ δουλειά του. Ἐὰν εἶναι πλούσιος, ἀλλὰ ἢ ὑγεία του ὑποφέρει, τὰ καλὰ του δὲν ἢ μὲν νὰ τὰ ἀπολαύσῃ, διότι οἱ γιὰ τοῦτο τοῦ ἀπαγορεύουσι νὰ κἀν χρῆσιν αὐτῶν. Πρὸς τὴν λοιπὸν νὰ προσπαθοῦμεν νὰ ἔχωμεν ὅταν θὰ μεγαλώσωμεν ἄφθονα χρήματα καὶ καλὴν θέσιν εἰς τὴν κοινωνίαν, ἀφου προηγουμένως δὲν θὰ ἐξασφαλίσωμεν μίαν καλὴν ὑγειαν, ἢ ὅποια θὰ μᾶς δώσῃ ἐκεῖνὰ τὰ ὅποια δὲν ἢ μὲν ῥοῦν τὰ χρήματα. Γιάννης Ἄ, Σχορδέλλης Μαθητὴς Γυμνασίου

ΚΛΑΣΣΙΚΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ ΠΕΤΡΟΣ ΚΟΡΝΗΛΙΟΣ

Ὁ μέγας Γάλλος τραγικὸς ποιητὴς ἐγεννήθη εἰς τὴν Ρουέν (Rouen) τῆ 1606 καὶ ἀπέθανεν τῆ 1684. Κατήγετο ἐκ μι κροατικῆς οἰκογενείας καὶ μετὰ τὰς πρώτας σπουδὰς εἰς τὴν σχολὴν τῶν Ἱησοῦιτῶν μετέβη εἰς Παρισίους σπουδάζων τὴν ἰνομικὴν ἀλλὰ μὲν δυσκολία ἐκφράσεως καὶ μερικὰ συμβάντα τῆς νεανικῆς του ζωῆς τὸν ἤγαγον εἰς τὴν ποίησιν. Ὁ Κορνήλιος εἰς Παρισίους ἀποτέλεσε μέλος τῆς πεντέδος τῶν συγγραφέων ὅστινες ἐδοῦν τὸν καρδινάλιον Ρισελιέ, εἰς τὴν συγγραφὴν τῶν θεατρικῶν ἔργων τῶν ὁποῦν αὐτὸς ἔβλεπε τὴν ἰδέαν. Ταχέως ὁμῶς παρητήθη μὴ δυνάμενος νὰ ὑποτάσσῃ εἰς τὴν ξένην ἔμπνευσιν, τὴν μεγαλοφυΐαν του. Τὸ θεατρικὸν του στάδιον ἤρχισε εἰς ἡλικίαν 27 ἐτῶν μὲ τὴν κωμωδίαν

«Μελίτη» (Melite) τὸ 1635 ἡ πρώτη του τραγωδία «Μώδεια» (Midée) τὸ δὲ 1636 μεγάλη ὑπέβηρε ἡ ἐπιτυχία τοῦ πρώτου ἀριστουργήματός τ' οὗ Γαλλικοῦ θεάτρου· πολὺ ἐπηρασκένον ἀπὸ τῆν Ἰσπανικὴν λογοτεχνίαν Σιδ (Cid).

Μετὰ αὐτὴν τὴν ἐπιτυχίαν ἔδωσε τὴν λαμπρὴν ἐπιρρῶν τῆς θεατρικῆς του παραγωγῆς «Ὁράτιου» (Horace) Κίιννα (Ginna) τὸν θάνατον τοῦ Πομπηίου.)

Ἀπὸ δὲ τοῦ 1645—1652 ἐπικολουθεῖν ἔργα ἀξιοθαύμαστα μὲν ἀλλὰ, οὐχὶ ἐφάρμικα εἰς ἀξίαν. «Ρογοδότης» (Kodogune) Ἡράκλειος (Heraclius) «Ἀνδρομέδα» (Andromede) «Περταρίτη» (Pertarite) περίεργος τραγωδία ὑποῦ Ὁβολταίρος (Voltaire) παρατηρεῖ ὅλην τὴν ὑπόθεσιν τῆς «Ἀνδρομέδας» τοῦ Ρακίνα ἀλλὰ ἡ ὁπεία ἀπέτυχε.

Μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τῆς «Περταρίτη» (Pertarite) ἐγκατέλειψε τὸ θεῖτρο καὶ ἤρχισε νὰ ἀσχολεῖται μὲ τὴν οἰκογένειάν του. Τότε μετέφερε τὴν «Ἄπομνημνησιν τοῦ Ἰησοῦ» (L'Incitation de Jesus Christ εἰς στίχους. Ἐλθὼν πάλιν κενόπιν ἐπιμόνου ἀπαιτήσεως τοῦ Fuguet ἔδωσε τὸν «Oedipe» ὅστις εἶχε «χετικὴν ἐπιτυχίαν, τὸν Τίτον καὶ Βιρονίκαν» (Tite et Beronice) τὸν Σερτόριον (Sertorius) τὸν Ἀγισίλιον (Agesilos) τὸν Ἀτίλαν (Attilas) κτλ. ἀλλὰ μόνον τὸν Σερτόριον (Sertorius) τὸ κοινὸν ἐδέχθη μὲ κάποια εὐνοία τοῦ Κορνηλίου ἡ δόξα εἶχε λησημονηθῆ καὶ τὸ κοινὸν προσετόμα τὴν Ρακίνα.

Τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς ζωῆς του διήλθεν ἐν μεγάλῃ δυστυχίᾳ στερούμενος πολλὰς φορές καὶ αὐτῆς τῆς τακτικῆς του συντάξεως τὸ πρᾶγμα ποῦ ἐξέπληττε τοὺς συγχρόνους του ἦτο ἡ ἀντίθεσις μεταξὺ τοῦ ἀτόμου καὶ τῆς μεγαλοφυΐας του. Εἶχε παρουσιαστικὸ μικροκετοῦ αὐτὸ ὅμως τὸ παρουσιαστικὸν δὲν τὸν ἐμπόδιζε νὰ εἴκη μεγαλοφυΐα. Τὸ μεγαλεῖο του δὲν εὐρίσκατο εἰς τὸν ἐξωτερικὸν ἀνθρώπον, ἦτο εἰς τὴν καρδίαν του τὴν διαθέσιν ἀπλῆν εὐγενῆ καὶ τρυφερᾶν εἰς τὸ πνεῦμα του τὸ μεγάλο.

ΠΟΙΗΤΙΚΗ ΤΟΥ ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ

Ὁ Κορνήλιος δὲν ἔφερε ἀκριδῶς στὸν κόσμον μὲ

νέα ποιητικὴ ἰδιότης μετὰ νέας μεγαλοφυΐας. Ἡ ποιητικὴ του τραγωδία ἦτο ἡ τῶν προκατόχων του, ἀλλ' εὐρυτέρα, ὑψηλότερα, καλυπτερόν ἐννοηθεῖσα ὑπ' αὐτοῦ, ἢ ὑπ' ἐκείνων. Ἐκεῖνοι μὲν ἠπέθεσαν εἰς τὸ νὰ ἐκαστοποιῶσι τὸν ὄφθαλμὸν διὰ τῆς ἐναλλαγῆς τῶν σκηνῶν, δὲ τῆς ἀπειρίας τῶν περιπετειῶν ν' ἀπειροῦν ἀπὸ τοῦ κοινοῦ τὴν ἔδωσαν γνῶσιν τῆς ὑπερθεσῶς. Ἐπειρᾶνθρωποι πρωταγωνισταὶ μὲ πλοκάς πολυπλόκαυος καὶ ρωμαντικὰς αὐτῆ ἦτο ἡ ποιητικὴ τῶν ἀμμέσων προκατόχων του.

Ὁ Κορνήλιος δὲν τὴν ἀπέριψεν ἀλλὰ τὴν ἐτελειοποίησε, τὴν ἐξήγησε, τὴν ἠύρυνε. Οἱ ἥρωες του ἐνσρκώνουσι τὴν βούλησιν, τὴν ὑποτίσσαν μὲ σκληρὰν πεθορχίαν τὴν ἀτομικὴν συναεθηματικότητα. Τὸ χόρος ὑψοῦται ὑπεράνω τοῦ συγρόοντος καὶ τῶν ἐπιθυμῶν. Τὰ δὲ ἐπιχειρήματα του εἶκη τὰ συναεθηματικὰ ἐπιχειρήματα τῆς τραγωδίας τῶν χρόνων του ἀλλὰ ἐκεῖνος ἐπρόθεσιν τὴν ὑπέροχον μεγαλοφυΐαν ἀπὸ τὴν ἀουνήθη καὶ ὑπερήφανον ὑπόθεσιν ἐσχρημάτισε τὸ ἡρωικὸν ἔπος ἀναζητῶν τὸ ὕψος του εἰς τὴν ἱστορικῶν λαῶν τῶν γεννηθέντων εἰς τὸ μεγαλεῖον.

Ἀπὸ τὸ ὑπερήφανον πρόσωπον ἔκαμε, διότι αὐτὸς ὁ ἴδιος ἦτο μέγας, τὸν ἀουνήθη πρωταγωνιστή, ὅστις δὲν ἀναγνωρίζει ἐκυτὸν τοιοῦτον, διότι εἶκη ἀπλοῦς εἰς τὸ μεγαλεῖον του. Ἐντεδθεν τὸ ὕψος τοῦ θεάτρου τοῦ Κορνηλίου. Οἱ ἥρωες του εὐρισκόμανοι μεταξὺ τοῦ καθήκοντος καὶ τοῦ πάθους ἡ μεταξὺ τοῦ καθήκοντος ἐκλέγονται πάντοτε ἐκεῖνο τὸ ὅποσον ἀπειτεῖ μεγαλυτέραν θυσίαν. Ἡ κλίσις του πρὸς τὸ περιπετειῶδες καὶ τὸ λαμπρὸν ἀποδαίνει διὰ τοῦ ἥρωος τοῦ Κορνηλίου τὸ πάθος τοῦ καθήκοντος. Εἶκει ἔνα μεγαλεῖον ἄνευ ὑπεροβουλίας ἀπλῆς διὰ τὴν ἐκαστοποιήσιν ὑψηλιτοὺς εὐγενείας, μεγαλεῖον ἔχον συναεθησιν ἑαυτοῦ καὶ γνωρίζον ποῦ διευθύνεται.

Εἶκει ὁ πραγματικὸς ἴδρυτής τῆς Γαλλικῆς τραγωδίας ποῦ ἄλλωτε δὲν προσέφερε πρᾶξ θράματα χαλασμένα ἀπὸ τὰ ἐξήγημῆνα πνεύματα. Τὰ ἔργα του ἔχουν ἀνυπέροχον μεγαλεῖον ψυχῆς, τὸ ὕψος

τοῦ ὑψηλὸν μεγαλοπεπὲς καὶ ρητορικόν, ἡ σέψις του λογιζομένου καὶ διαλεπτικῆ, ἡ ἠυτικὴν του τραγωδία καὶ ἀδιάλλακτος καταπλήσει ἡ ἀγνότης τῶν ἰδεῶν του, τὸ ὑπερήφανον τοῦ ὕψους του, ἡ τόλμη καὶ τὸ σφοδρὸς τῆς μεγαλοφυΐας του. Διὲ καὶ τὸ θεῖτρον τοῦ ἐκλήθη «Σχολῆ ψυχικῶν μεγαλείου.»

Κεῖλα III. Μουσουργική Τάξις V

ΔΕΝ ΗΜΠΟΡΟΥΣΕ ΝΑ ΠΕΤΑΞΗ

Ὅτε κατὰ τὸ παρελθόν θέρος ἐπέρκα ὀλίγας ἡμέρας εἰς ἕνα χωρίον τῆς νήσου μας, ἠθέλησα ἐν ἀπόγευμα μιᾶς δροσερᾶς ἡμέρας νὰ κάμω ὄλον τὸν κύκλον τοῦ ὄραίου χωρίου. Δὲν ἠξεύρετε πόσον μαγευτικὰ εἶναι τὸ θέρος αἱ παραλίας τῶν δροσερῶν καὶ σακαφειρινῶν νήσων μας. Δωρίζουν νέαν ὕγαιαν εἰς τὸ σῶμα καὶ νέαν ζωὴν εἰς τὸ πνεῦμα, καὶ κάμουν τὸ αἷμα νὰ ρεῖ τακτικώτερον εἰς τὰς φλέδας.

Ἐν τοῦτοις δὲν εἶχα περιπητήσι οὐδ' ἐπὶ ἡμίσηκον ὄραν ὅτε εἰς ἕνα ἄκρον ἐκεῖ τῆς ὁδοῦ μου περετήρησα συνηθρισμένα ἐξ—ἐπὶ πικρία θυροδοῦντα, κρυγάζοντα, γελῶντα καὶ πηδῶντα ἀτάκτως πέριξ ἀνικειμένου τινός, τὸ ὅποσον, ὡς ἐφαίνετο, ἔσυρεν ὄλον τῶν τῶν προσοχὴν καὶ ἀπτελεῖ τὸ κέντρον τῆς διασκεδάσεως των. Ἡ περιέργεια μου ἐκινήθη καὶ ἠθέλησα νὰ πλησιάσω τὰ παιδιὰ.

Ἄλλοίμονον! τὸ ἀντικείμενον τῆς διασκεδάσεως των ἦτο ἐν ἄθρον μικρὸν πτηνόν. Τοῦ εἶχον δέσει εἰς τοῦ; πόδας ἕνα λίθον, καὶ τὰ ταλαίπωρον μόλις ἔκαμνε νὰ πετάξῃ ὀλίγον καὶ ἐπιπτε πάλιν βαρῦ εἰς τὴν γῆν.

Δὲν ἠξεύρετε πόσον ὑπέφερε καὶ πόσον τὸ ἐλυπήθη!

Τὰ παιδιὰ τὸ ἐκυνήγουν μὲ φωνὰς καὶ μὲ θυρόδου; καὶ ἐκεῖνο τὸ δυστυχὲς προσπαθοῦν νὰ φῶγη τοῦ; σκληροῦς δίκτας του ἔκαμνε νὰ πετάξῃ τρομαγμένον εἰς τὰ ὕψη, νὰ φθάσῃ τοῦ; συντρόφους του, ν' ἀπολαύσῃ καὶ πάλιν τὴν ἐλευθερίαν, τὴν ὅποιαν τοῦ ἔχάρισεν ὁ θεός, καὶ τοῦ; ἐστέρησεν κατὰ παιδιὰ, καὶ νὰ κελαῖδη καὶ πάλιν χαρούμενον ἐπάνω εἰς τοῦ; ὄρατους κλάδους τῶν δένδρων, ἀλλ' εἰς μάτην! τὸ δάρα; δὲν τὸ ἀφίκε νὰ πετάξῃ ὑψηλότερα, καὶ ἐπιπτεν πάλιν κουρασμένον εἰς τὴν γῆν διὰ νὰ ὑποφέρῃ καὶ πάλιν νέα μρτῦρια ἀπὸ τοῦ; σκληροῦς δίκτας τῶ; οἱ ὅποιοι εἰς τὸ βασανιστήριον αὐτὸ ἐνὸς πάθους πτηνοῦ εὐρισκον διασκεδᾶσιν καὶ ἐξεκαρδίζοντο γελῶντες.

Καὶ τὰ παιδιὰ εἶπα τότε εἰς

τοῦ; μικροῦς ἐκείνους βασανιστὰς πλησιάζας, διὰτὶ κατατυραννιτεῖ εἰσο αὐτὸ τὸ δυστυχισμένο πουλάκι; Τὰ παιδιὰ ὡς μὲ εἶδον ἐντρέπησαν καὶ ἐφοβήθησαν καὶ κατώρθωσα, χωρὶς πολλὴν κόπον, νὰ κάμω ὥστε νὰ χαρίσθω καὶ πάλιν τὴν ἐλευθερίαν εἰς τὸ μικρὸ ἐκεῖνο πτηνόν.

Ὅταν τοῦ ἔλυσαν τὴν πέτραν καὶ τὸ εἶδα νὰ πετάξῃ ὕψηλὰ καὶ νὰ σχίξῃ τὸν ἀέρα μὲ τὰ ὄρατα του περὰ, δὲν ἠξεύρετε πόσον ἐχάρῃ ἡ καρδιά μου.

Τὸ ταλαίπωρον! ἦτο πλέον ἐλευθερον καὶ ἠμποροῦσε νὰ ἐπανεύρῃ καὶ πάλιν τοῦ; φίλους του καὶ τοῦ; συντρόφους του, οἱ ὅποιοι θὰ τὸ ἀνεξήτουν καὶ θὰ ἦσαν λυπημένοι διὰ τὴν ἀπόλειαν του.

Μαρία Ν. Μιλενάκη

ΤΟ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΟ ΔΕΝΔΡΟ

Ἡ ὄρατα ἑορτὴ τῶν Χριστουγέννων ἡμέρας. Κάτω εἰς τὴν αὐλὴν στέκει τὸ Χριστουγεννιατικὸ δένδρον καταφρονημένο διότι ἔχει πλέον γηράσει καὶ ἔπαυσε τὸν ρόλον του. Μόνον εἰς τὰ κλαδιὰ του κἀθονται μερικὰ σπουργίτια σιωπηλὰ καὶ πεινασμένα διότι τὸ χιόνι ἔχει σκεπᾶσει πλέον τὰ πάντα καὶ ὁ ἀέρας συρρίξη παγωμένος.

Ἐξαφνα ἀκούσαν τὰ κλαδιὰ νὰ τρίξουν, ἔσκαθησαν προσεκτικὰ καὶ ἔκατάλασαν ὅτι ὀμιλοῦσε πρὸς αὐτὰ τὸ δένδρον ὅτι τοῦ; ἔλεγε. Σεῖ; τώρα πτωχὰ σπουργίτια μὲ λυπᾶστε ποῦ μὲ βλέπετε σ' αὐτὰ τὰ χάλια ἀλλὰ μάθετε ὅτι ἐνώ σεῖ; περᾶστε κακὰ Χριστούγεννα ἐγὼ θρυσκόμουνα ἀνάμεσα σὲ μεγαλεῖα καὶ δόξαι.

Ἄχ! διηγῆσου μας γι' αὐτὸ ἐφῶναξάν ὄλα μαζί τὰ σπουργίτια καὶ νὰ ξεχάσωμε καὶ ἐμεῖς γιὰ ὄλιγη ὄρα τὴν πεῖνα μας. Τὸ Χριστουγεννιατικὸ δένδρον πρόθυμον ἤρχισε ἀμέσως νὰ διηγῆται τὴν ἱστορία του ὡς ἐξῆς: Τὰ πρώτα μου χρόνια τὰ πέρασά μέσα σ' ἕνα δάσος μακρὸν ἀπ' ἐδῶ. Ἄχ! πόσο ὄρατα ἦτο ἐκεῖ πεῖρα, σὲ μένα ἔρριπτε ὄλιγος κάθε μέρα τῆς ἀκτίνες του καὶ ἐτραγουδοῦσε ὁ κορυδαλλός, ἐπίσης εἰς τὴν ρίζα μου εἶχαν κάνει τῆ; φωνὴν τοῦ; μερικὰ πογτίκια. Ἐκαμμιά φορά ἤρχόνταν καὶ ἕνα λαγουδάκι καὶ ἐπαίξε μαζί μου. Ἐπηδοῦσε ἀπὸ πάντα μου καὶ μὲ περιεῖλα διότι ἤμουν ἀκόμη τόσο μικρὸ

καί ἐγὼ ἀντὶ ἄλλης ἀπαν-
τῆσεως τὸ κεντοῦσα στὸ
πόδι. Ἔτσι ἐστεκώμουν
εὐτυχισμένο στὸ δάσος ἕ-
ως οὗτου πρὸ ὀλέγων ἐβ-
δομάδων ἤρθε ξαφνικὰ ἕ-
νας ἄνθρωπος μὲ ἕνα τσε-
κούρι. Ὢταν μὲ εἶδε φαί-
νεται ὅτι τοῦ φάνηκα ὡ-
ραλο γιατί ἀμέσως μ' ἔκο-
ψε ἀπὸ τὴν ρίζα καὶ μὲ ἔ-
βαλλε σ' ἕνα καρποτάκι ὀ-
που εὐρίσκοντο ἦδη καὶ
ἄλλα καὶ ἔπειτα μᾶς ὠ-
δήγησε στὴν πόλι. Ἐκεῖ
μᾶς ἔβαλλε ἀπάνω σὲ ὡ-
ρατες θάσεις καὶ μᾶς διε-
μοίρασε σὲ διάφορα σπέ-
τια καὶ ἐπειδὴ ἐγὼ ἤμουν
τὸ ὠραιώτερο μ' ἔφερε
σ' αὐτὸ τὸ ὠραῖο σπέτι.
Ἐδῶ ἐπέρασα τίς ποιεὶ
εὐτυχισμένες μέρες τῆς
ζωῆς μου. Ὢταν ἐπλά-
γισαν τὰ παιδιὰ ἢ
ἢ μητέρα μὲ πῆρε καὶ μ'
ἔβαλλε στὴ θάλα, μὲ στύ-
λισε μὲ χρυσὰ μῆλα καὶ
καρύδια καὶ σὲ κάθε μου
κλαδάκι ἔβαλλε καὶ ἀπὸ
ἕνα ὠραῖο κεράκι, ἀπὸ κά-
τω μου δὲ ἐτοποθέτησε
πολλὰ καὶ ὠραῖα παιγιό-
δια. Ὢταν ἤρθε τὸ βρά-
δυ τῶν Χριστουγέννων ἔ-
λαμπα κυριολεκτικῶς ἀ-
πὸ τὰ ἀναμένα φῶτα καὶ
ἀπὸ τὰ διάφορα χρυσὰ
καὶ ἀργυρὰ στολίδια. Ἐ-
ξαφνε ἀνοιξε ἡ πόρτα καὶ
εἰσελθεν εἰς τὴν κάμαρ-
πλῆθος παιδιῶν μὲ φωνές
καὶ χαρὰ διότι ἤξεραν ὅ-
τι ὅ,τι ἐγὼ φέρω καὶ ὅτι
εὐρίσκοντο στὰ πόδια μου
ἦτο δικὰ τῶν. Αὐτῆ ἡτο ἡ
εὐτυχιστέρα μέρα τῆς ζω-
ῆς μου. Τὸ Χριστουγεν-
νιάτικο τότε ἐσιώπησε καὶ
συλλογεζόταν τὴν περα-
σιμένη του εὐτυχία ἐπίσης
τὰ σπουργίτια τὰ ὅποια
ἔως τώρα ἐκάθοντο στο-
πηλά λέγοντας ἕνα εὐχαρι-
στῶ πρὸς τὸ δένδρο ἔφυ-
γαν εὐχαριστημένα γιὰ
τὴν ὠραῖα ἱστορία ποῦ
τοὺς ἐδιηγῆθη.
Μετάφρασις ἐκ τοῦ Γερ-
μανικοῦ.

Κατίνα Μησοτάκη
Τάξις Γ'

Λαογραφικὰ Σημειώματα

Η ΒΑΠΤΙΣΙΣ ΕΝ ΚΡΗΤΗ

Μεταξὺ τῶν πολλῶν ἐν Κρή-
τη εἰθίμων ἅτινα δυστυχῶς κα-
ταργούονται τακτικῶς εἶναι καὶ αἱ
διασκεδάσεις αἱ ὅποια ἐγένοντο
κατὰ τὰς βαπτίσεις.
Αἱ βαπτίσεις ἐν Κρήτῃ ἐθεω-
ροῦντο ὄχι μόνον σύνδεσμος οἰ-
κογενειῶν ἀλλὰ καὶ χωρίων καὶ
διαμερισμάτων δλοκλήρον.
Ἀνάδοχοι τελούντες τὸ μυσ-
τήριον τῆς βαπτίσεως εἰς ἕνα

χωρίον ἐθεωροῦντο ὡς συνδέ-
μενὸν ὄχι μόνον μετὰ τῶν γονέ-
ων τοῦ βαπτιζομένου ἀλλ' καὶ
δίων τῶν συγγενῶν καὶ συγγω-
ρίων τῶν γονέων αὐτοῦ.
Αἱ βαπτίσεις ἐγένοντο ὡς ἔ-
ξης εἰς πανηγύρεις διασκεδάσεις
γάμους συνοδεύοντο διὰ φιλίας
διάφορα πρόσωπα καὶ ἐν τῷ
ἐνθουσιασμῷ δὲ τῆς διασκεδάσεως
ἀπεκάλει ὁ εἰς τὸν ἄλλον σύν-
τεκνον δίδοντας τὸν λόγον οὗ-
τω νὰ γίνουσι σύντεκνοι.
Τὰ πρωτότοκα ὅμως τέκνα
ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐβαπτίζοντο
ἀπὸ τοῦς Κουμπάρους οἱ ὅποιοι
εἶχον στεφανώσει καὶ γονεῖς
ὡς καὶ ἡ λαϊκὴ ἔκφρασις ἀναφέ-
ρει «ἀποδαλε στεφάνι νὰ δάλλ-
η καὶ τὸ λάδι».
Μετὰ τὴν ἀπόκτησιν τέκνου
εἰδοποιεῖτο ὑπὸ τὸν γονέων τὸ
ὑποσχεθῆν πρὸς ὄντων ἐὰν εὐαιρε
στήται νά τοῦ βαπτίσῃ τὸ τέκνον
του κατὰ τὰ ὑποσχημένα.
Ἀμα ἐλάμβανε τὴν εἰδοποίη-
σιν ταύτην διεμήνηεν ὁ ἀνάδοχος
ὀρίζων τὴν ἡμέραν τῆς μεταδά-
σεως του διὰ τὴν βάπτισιν, καὶ
τὸν ἀριθμὸν τῶν προσώπων τὰ
ἅποια θὰ τὸν συνώδον τὴν ὥρισ-
μένην ἡμέραν ὁ ἀνάδοχος καὶ
τὰ προσκεκλημένα ὑπ' αὐτοῦ
πρόσωπα μετέβαινον εἰς τὸ χω-
ρίον τοῦ βαπτισθησομένου ἀδον-
τες διάφορα ἄσματα κατὰ τὴν
διαδρομήν—τραγοῦδια τῆς στρα-
τας.
Μιά κόρη συναπόδωγανε
τὸν ἀντρα τῆς στὰ ξένα
βαστὰ κερὶ καὶ φέγγει ντου
ποτήρια καὶ κερνᾶ του.
Κι' ὅσα ποτήρια τὸν κερνᾶ
τόσα λόγια τοῦ λέει
Μισεῦγεις Κωσταντῖνο μου καὶ
[εἶναι μὲ παραγκέρνεις
Μισεῦγ παραγγένω σου
Παραγγεῖλια μεγάλη.
Ἄν λείπω μὴνα μὴ λουστεῖς
Καὶ χρόνον μὴν ἀλλάξεις
Κι' ἂν λείπω τὸ τρατράχρονον
Στὴ μπόρτα μὴ μπρὸβάλλεις.
Μέχρι τῆς ἀφιξέως των εἰς τὸν
ναὸν τοῦ χωρίου εἰδο-
ποιούνηται οἱ γονεῖς ὅπως μετα-
φέρουν τὸ νήπιον πρὸς τὴν εἰσιν
τοῦ μυστηρίου.
Μετὰ τὴν βάπτισιν ὁ ἀνα-
δεκτὸς μαράζει εἰς τοὺς προσκλη-
μένους τὰ σολδιά, καὶ εἰς τὰ μι-
κρὰ παιδιὰ νομίσματα.
Παραλαμβάνεται κατόπιν τὸ
νεοφώτιστον καὶ μεταβαίνουσι
εἰς τὸν οἶκον τῶν γονέων του,
ψάλλοντες τὸ τροπάριον τῆς
βαπτίσεως.
«Ὅσα εἰς Χριστὸν ἐβαπτί-
σθητε Χριστὸν ἐνεδύσαθε Ἄλ-
ηλοῦτα»
Ὅταν φθάσουν ἵσταται ὁ μὲν πα-
τήρ ἔσωθεν τῆς θύρας τὸν
ἀσπάζεται δὲ ὁ ἀνάδοχος εὐχό-
μενος ὅπως ζήσει ἢ φιλὰ των,
ἢ δὲ μητέρα ἔσωθεν ἢ ὅποια παρα-
λαμβάνουσα τὸ νεοφώτιστον ἀ-
σπάζεται τὴν χεῖρα τοῦ ἀναδε-
κτοῦ ἐνῶ οἱ συγγενεῖς πυροδο-
λοῦσι εἰς τὸν ἀέρα—ἐδίδας.

Ὁ ἀναδεκτὸς ἀφοῦ χαιρετίζει
τοὺς ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ συντέκνου,
παρευρισκομένους κάθηται ὀλί-
γον, ἔπειτα ἐγείρεται καὶ μοιρά-
ζει τὰ μαρτυρῶκα εἰς δλους, γο-
νεῖς καὶ εἰς τὴν μάκιν.
Κατόπιν προσφέρεται ἡ ἀπα-
ραίτητος τσικουδιά καὶ ξεροτή-
γανα φυντήγια καὶ παξιμαδάκια.
Ἐπειτα παρατίθεται τρῶπεζα
κοινὸς ταβλαῖδα διὰ τοὺς ἄνδρας
καὶ ἰδιαίτερα διὰ τὰς γυναῖκας,
τρώγοντες πίνοντες διασκεδάζον-
τες τραγουδοῦν τὰ ἐξῆς τραγοῦ-
δια
Ἄφηστε το' ἀθιβολαῖς καὶ τὰ
[ροζοναμένα
πέτε τραγοῦδι τοῦ σκομοῦ τοῦ
[τάβλας νὰ πρεπίζη
γιατί κ' ἢ τὰ βλά θέλει το κ' εἰ
[γιάντρες τεθυμοῦντο
κι' ὁ νοικωκῆρης τοῦ σπιθιοῦ
[κρυφὸ κερνᾶρι εἶχει
χίλια καλῶς τὴν ἠθραμε τὴν
[τάβλα τὴν στρωμένη
κ' ἐκείνη ποῦ τὴν ἔστρωναν ἄ-
[ξεοὶ καὶ τιμημένοι
—
Μὰ γῶ θωροῦ τὴν τάβλα μας κ'
[εἶναι καλὰ στρωμένη
μὲ μόσκους καὶ μὲ ζάχαραις καὶ
[μὲ τὰ κυπαρίσσια
δρόσκος εἶναι τὸ φωμί.
—
Τῶν ἀντρεωμένων τ' ἄρματα δὲν
[πρέπει νὰ πουλιούνηται
μὰ πρέπει νὰ γυαλιζούνη καὶ το'
[ἀντρες νὰ τιμούνη
Νὰ τὰ θωροῦν οἱ γι' ἄλλοι νιοὶ
[νὰ το' ἀποκαμαρώνουσι
κι' αὐτοὶ νὰ κᾶμου ἄρματα, νὰ
[παίζουσι σὶδ σημάδι
στὰ καθιστὰ, στὰ πεταχτὰ, στὰ
[ξοῖα, καὶ εἰς τὸ γλάκι
λχοῦς, τριγῶνια, πέρδικες νὰ
[μὴ ξεζευγαρώνουσι
μόνον καὶ τὰ κρέτα τῶν ἐχθρῶν
[δῶντε το' ἀπεζυγῶνουν
—
Ἦντα χετέ γυροῦ γυροῦ καὶ δὲν
[χαροκοπατέ
πριν ἔρθει ὁ χάρος νὰ μᾶς θρῆ
νὰ μᾶς, σε διαγοῦμισα διαγοῦμισῆ
νὰ διαγοῦμισῆ τὰ γενναῖς,
καὶ νὰ διαλέξη τὸ ἄντρας.
—
Τὸν ἀντρεωμένον μὴν τὸν κλαῖς
δοῦ κι' ἂν ἀστεχήση
Μᾶν ἀστοχήση μιά καὶ δυὸ πᾶ-
[λι ἀντρεωμένους εἶναι
πάντα ν' ἢ πόρτα τ' ἀνερχτῆ κ' ἢ
[τάβλα τουστρωμένη
πάντα ν' οἱ χαροκόποι του σιῆ
[τάβλα καθισμένοι
καὶ τ' ἀργυροῦ του τὸ σκαμνί ὡ-
[μορφοστολισμένο
χαροκοποῦν οἱ φίλοι του κά-
[θονται τῶν καὶ πίνουσιν
καὶ τραγουδοῦν ἀντρικά καὶ
[ἐνας τ' ἄλλο δηγῆται
σὰν πόσους ἔσφαξεν ὁ γ' εἰς πό-
[σους ἐσκοτώσ' ἄλλος.
—
Εἰς τὸ τέλος δὲ ἐκάστου ἄσμα-
τος πίνοντες εὐχόνται ὡς ἐξῆς
ἔπου βάλε τὸ λάδι νὰ δάλλη καὶ
[στεφάνι

Νὰ ζήση ὁ νεοφώτιστος
Νὰ τὰ χιλιάσῃς σύντεκνε
Χριστικὰ τέλη
Πᾶντα γαῖα πάντα χαρὰ, πάντα
[ξεκουλουσίνη
Τσοὶ χαρῆς τῷ λεύτερω
Καλὰ ὕστερᾶ
Κ' οἱ γεχροὶ μας [ἄνω κάτω καὶ
[σιῆ, θάλασσας τὸν μπάτο
Κατὰ διαστήματα δὲ λαμβά-
νων ὁ ἀναδεκτὸς ποτήριον οἴνου
προσφέρει πρὸς τὴν συντέκνισα
ἧτις πίνουσα λέγει «στὴν ἀφε-
διά σου σύντεκνε» ὅστις τῆς ἀ-
παντᾷ καλῶς νὰ ὀρίσῃς συντέ-
κνισα.
Αἱ διασκεδάσεις διήρχουσι ἐ-
πὶ τρεῖς καὶ τέσσαρες ἡμέρες
κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἐπε-
σκέπτοντο διάφορους οἰκίας εἰς
τὰς ὅποια προσεκαλοῦντο, ἐὰν
δὲ δὲν μετέβαινον ἐθεωρεῖτο
προσβλητικόν.
Κατὰ τὴν ἀναχώρησιν ὁ σύν-
τεκνος ἔλυε τὰ ἐπὶ τῶν βαπτι-
στικῶν σταυρώματα ἐπὶ τῶν ὀ-
πίων αὐτοῦ καὶ εἰ ἀκόλουθοι
του ἕθετον διάφορα χρηματικά
δῶρα εἰς τὸν νεοφώτιστον.
Εἰσὶς τὴν ἑσπέρα τῆς δια-
σκεδάσεως ὁ παρασκευάζων τὰ
φαγητὰ μάγειρος παρουσίαζε
ἔδεσμα τι —μεζῆ—δλοι δὲ οἱ
παρευρισκόμενοι τὸν ἐφιλοδώ-
ρουν διὰ χρηματικοῦ ποσοῦ
Ἡ μήτηρ τοῦ βαπτισθέντος,
παρεσκευάζει ἐντὸς καινούργιου
σακευτοῦ ἕνα ἄρνι, μιά πετσέ-
τα, καὶ ξεροτήγανα καὶ ἐντὸς
φλασκιοῦ οἶνον τὰ ὅποια παρέδι-
δε κατὰ τὴν ἀναχώρησιν εἰς τὸν
σύντεκνον ὅπως τὰ φᾶνε καθ' ὀ-
δὸν.
Μετὰ πάροδον ἡμερῶν οἱ γο-
νεῖς ἔστειλλον—τὸ κανόνη δηλ.
κουλούρια καὶ ξεροτήγανα καὶ
παξιμαδάκια.
Εἰς τὸν δρόμον οἱ παρευρισκό-
μενοι ἐπυροδόλουσι ἀπὸ κεκτημέ-
νην ταχύτητα
Ἄννα Σταματάκη
Τάξις Δ.

ΟΙ ΚΑΛΟΙ ΤΡΟΠΟΙ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγούμενου)
Ἐπάρχουν βεβαίως ἄνθρω-
ποι τραχεῖς καὶ ἀγροῖοι,
τῶν ὅποιων ὅμως καὶ ἡ
καρδία εἶναι ἀγροῖη καὶ ὁ
καρὰ κτλ. κάλλιστος ἀλλὰ
πόσον περισσοτέρον θὰ ἐ-
γένοντο εὐχάριστοι ἴσως δὲ
καὶ ἀφελίμοι ἐὰν εἶχον τὴν
εὐγένειαν τῶν τρόπων καὶ
τὴν τοῦ ἠθους, ἂν ὅποτε εἶ-
ναι ἡ σφραγὶς τῆς καλῆς ἀ-
νατροφῆς.
Οἱ τρόποι μαρτυροῦν μέ-
χρι τινὸς σημεῖον, τὸν χα-
ρακτῆρα τοῦ ἀνθρώπου ἐκ
δηλοῦν τὴν εἰθητικὴν φύσιν
των, δεκινύουσιν τὰς κλίσεις
του τὰ αἰσθημάτων του, προ

